

Note 2 - Viktige regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet foretar ledelsen estimater, skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. I fjorårets årsregnskap er det redegjort nærmere for vesentlige estimater og forutsetninger i note 3 Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper.

Pensjoner

Sparebank 1 SMN-konsernet har innskuddspensjonsordning. For ytterligere beskrivelse av de ulike pensjonsordningene, se note 22 i årsrapporten for 2021.

Konsernets pensjonsforpliktelser regnskapsføres i henhold til IAS 19R. Estimatavvik føres derfor direkte mot egenkapitalen og presenteres under andre inntekter og kostnader.

Ytelsesordningen ble besluttet avvirket i styremøte 21.oktober 2016. Ansatte i ytelsesordningen gikk over på innskuddsbasert pensjon fra 1.januar 2017, og har mottatt fripolise på opptjente rettigheter fra ytelsesordningen. Fripoliser forvaltes av pensjonskassen som fra 1.1.2017 er fripolisekasse. Det er opprettet en rammeavtale mellom SpareBank 1 SMN og pensjonskassen som omhandler finansiering, kapitalforvaltning mv. På grunn av ansvaret SpareBank 1 SMN fremdeles har, vil fremtidig forpliktelse måtte innarbeides i regnskapet. Styret i pensjonskassen skal være sammensatt av representanter fra konsernet og deltagere i pensjonsordningene i henhold til vedtektene i pensjonskassen.

Det er ikke foretatt ny beregning av konsernets pensjonsforpliktelser per 30. juni 2022.

Virksomhet holdt for salg

SpareBank 1 SMNs strategi er at eierskap som følge av misligholdte engasjementer i utgangspunktet skal ha kort varighet, normalt ikke lengre enn ett år. Investeringene bokføres til virkelig verdi i morbankens regnskap, og klassifiseres som holdt for salg.

	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Virksomhetens resultat	Eierandel
Mavi XV AS konsern	111	1	5	-6	-1	100 %
Sum holdt for salg	111	1	5	-6	-1	

Tap på utlån og garantier

For detaljert beskrivelse av bankens tapsmodell vises det til note 2 og 3 i årsregnskapet for 2021.

Det ble i 2020 og 2021 gjort endringer i input til bankens tapsmodell som følge av økt usikkerhet på grunn av koronasituasjonen. Denne usikkerheten har blitt vesentlig redusert, men i første halvår 2022 har økt makroøkonomisk usikkerhet som følge av krigen i Ukraina, sterk økning i energi- og råvarepriser, utfordringer i forsyningskjedene og utsikter til varig høyere inflasjon og rentenivå gjort vurderingene ekstra krevende. Banken har fokusert på forventede langsiktige effekter av krisen.

I 2020 endret banken forutsetningene for å reflektere et mer negativt basisscenario. Forutsetningene ble videreført gjennom 2021. Bankens eksponering mot hotell og reiseliv, inkludert næringsseiendom med inntektene hovedsakelig mot denne næringen, ble skilt ut i en egen portefølje med egne vurderinger av PD- og LGD-baner samt særskilte scenarier og vektning av disse for å reflektere porteføljens utsatthet for effektene av korona. I tillegg ble hele porteføljen lagt i trinn 2 eller 3.

De sentrale driverne for tap i de enkelte scenariene er framskrivninger av baner for mislighetssannsynligheten (PD) og tap ved mislighold (LGD). I tillegg påvirkes forventet tap av sannsynlighetsvekt for det enkelte scenario.

Forventede negative effekter av koronapandemien var i vurderingene for 2020/2021 primært knyttet til debitorer som før krisen hadde et krevende utgangspunkt – typisk debitorer i trinn 2. Banken valgte derfor å øke banene for PD og LGD, samt redusere forventede nedbetalinger i basisscenarioet særlig fra år to og utover. Denne endringen påvirker forventet tap for debitorer i trinn 2. For å hensynta forventinger om migrasjon til trinn 2, ble PD- og LGD-estimatene også økt første år. Det er i tillegg forutsatt ingen nedbetalinger første år

for alle porteføljer i nedsidescenariet. Erfaringene så langt, viser at effektene av koronapandemien ble vesentlig mindre enn antatt. Dette skyldes blant annet gjennomførte myndighetstiltak. Banken besluttet derfor å reversere de pandemirelaterte påslagene i banene i basisscenariet.

I 2020 ble anvendt scenarivekting endret for å reflektere økt usikkerhet. For næringsliv inkludert offshore, samt landbruk ble sannsynligheten for nedsidescenariet økt fra 10 prosent, til 20 prosent. For personmarked ble vektingen av nedsidescenariet endret fra 10 til 15 prosent. I første kvartal 2022 ble vektingen av nedsidescenariet økt til 25 prosent i porteføljene landbruk og øvrig næringsliv (eksklusiv offshore og hotell/reiseliv for å hensynta økt usikkerhet som følge av krigen i Ukraina samt generelt større usikkerhet med hensyn til fremtidig økonomisk vekst. Denne vektingen er videreført i andre kvartal 2022.

Effekten av endringen av forutsetninger i 2022 er vist på linjen "Endring som skyldes endrede forutsetninger i tapsmodellen" i note 7.

Fjerning av påslaget i basisscenariet for næringslivs-porteføljen (med unntak av hotell/reiseliv og offshore som har særskilte forutsetninger), trekker i retning av reduserte nedskrivninger, mens økt vekt på lavt scenario trekker i motsatt retning. Samlet utgjør dette 43 millioner kroner for banken og 57 millioner kroner for konsernet i reduserte nedskrivninger.

Sensitiviteter

Første del av tabellen under viser fullt modellberegnet forventet kredittap på grunnlag per 30. juni 2022 i de tre scenarioene, fordelt på porteføljene Privatmarked (PM), øvrig næringsliv (NL), samt offshore, reiseliv og landbruk som summerer seg til Morbank. I tillegg viser tabellen fullt modellberegnet forventet kredittap i datterselskapet SpareBank 1 Finans Midt-Norge (SB1 Finans MN). ECL for morbanken og datterselskap er summert i kolonnen Konsern.

Andre del av tabellen viser porteføljefordelt ECL ved anvendt scenarivekting samt en alternativ scenarivekting med doblet sannsynlighet for nedsidescenariet

Dersom man doblet nedsidescenarioets sannsynlighet på bekostning av basisscenariet ved utgangen av andre kvartal 2022 ville dette medført en økning i tapsavsetningene på 261 millioner kroner for morbanken og 269 millioner kroner for konsernet.

	NL	PM	Offshore	Reiseliv	Landbruk	Sum morbank	SB 1 Finans MN	Konsern
ECL i forventet scenario	427	68	276	22	32	825	51	876
ECL i nedsidescenariet	994	251	517	80	128	1.969	133	2.103
ECL i oppsidescenariet	357	30	162	9	17	575	34	609
ECL med anvendt vekting 80/10/10	-	-	-	-	-	-	58	58
ECL med anvendt vekting 60/25/15	558	-	-	-	54	612	-	612
ECL med anvendt vekting 65/20/15	-	-	306	-	-	306	-	306
ECL med anvendt vekting 60/30/10	-	-	-	38	-	38	-	38
ECL med anvendt vekting 70/15/15	-	89	-	-	-	89	-	89
Sum ECL anvendt	558	89	306	38	54	1.045	58	1.103
ECL med alternativ vekting 70/20/10	-	-	-	-	-	-	66	66
ECL med alternativ vekting 35/50/15	700	-	-	-	78	778	-	778
ECL med alternativ vekting 45/40/15	-	-	355	-	-	355	-	355
ECL med alternativ vekting 30/60/10	-	-	-	56	-	56	-	56
ECL med alternativ vekting 55/30/15	-	117	-	-	-	117	-	117
SUM ECL alternativ (doblet nedside)	700	117	355	56	78	1.306	66	1.372
Endring ECL ved alternativ vekting	142	28	49	18	24	261	8	269

Tabellen reflekterer at det er til dels betydelige forskjeller i underliggende PD- og LGD-estimer i de ulike scenarioene og at det er differensierte nivåer og nivåforskjeller mellom porteføljene. På konsernnivå er ECL i oppsidescenarioet, som i stor grad reflekterer taps- og misligholdsbildet de seneste årene, om lag 70 prosent av ECL i forventet scenario. Nedsidescenarioet gir over dobbel ECL enn i forventet scenario. Anvendt scenarivekting gir 26 prosent høyere ECL enn forventet scenario.